

SMERNICE

SMERNICA RADY 2011/70/EURATOM

z 19. júla 2011,

ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej články 31 a 32,

so zreteľom na návrh Európskej komisie vypracovaný po získaní stanoviska skupiny osôb vymenovaných Vedeckým a technickým výborom spomedzi vedeckých odborníkov členských štátov,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽²⁾,

keďže:

- (1) V článku 2 písm. b) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Zmluva o Euratome) sa ustanovuje zavedenie jednotných bezpečnostných noriem na ochranu zdravia pracovníkov a širokej verejnosti.
- (2) V článku 30 Zmluvy o Euratome sa ustanovuje zavedenie základných noriem ochrany zdravia pracovníkov a širokej verejnosti pred nebezpečenstvami vyplývajúcimi z ionizujúceho žiarenia.
- (3) Na základe článku 37 Zmluvy o Euratome musia členské štáty predkladať Komisii všeobecné údaje týkajúce sa akýchkoľvek plánov ukladania rádioaktívneho odpadu.
- (4) Smernica Rady 96/29/Euratom ⁽³⁾ ustanovuje základné bezpečnostné normy ochrany zdravia pracovníkov a obyvateľstva pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia. Uvedená smernica bola doplnená upresňujúcimi právnymi predpismi.
- (5) Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie tvoria ustanovenia kapitoly 3 Zmluvy o Euratome týkajúce sa

ochrany zdravia a bezpečnosti jednotný celok, ktorým sa na Komisiu prenáša významný rozsah právomocí s cieľom chrániť obyvateľstvo a životné prostredie pred rizikami rádioaktívnej kontaminácie ⁽⁴⁾.

- (6) Rozhodnutím Rady 87/600/Euratom zo 14. decembra 1987 o opatreniach Spoločenstva pre rýchlú výmenu informácií v prípade rádiologickej havarijnej situácie ⁽⁵⁾ sa ustanovil rámec na oznamovanie a poskytovanie informácií, ktorý majú členské štáty použiť na ochranu obyvateľstva v prípade rádiologickej havarijnej situácie. Smernicou Rady 89/618/Euratom z 27. novembra 1989 o informovaní verejnosti o opatreniach na ochranu zdravia, ktoré sa majú uplatniť, a o krokoch, ktoré sa majú vykonať v prípade rádiologickej havarijnej situácie ⁽⁶⁾, sa členským štátom uložila povinnosť informovať širokú verejnosť v prípade rádiologickej havarijnej situácie.
- (7) Smernicou Rady 2003/122/Euratom ⁽⁷⁾ sa ustanovuje kontrola uzavretých vysokoaktívnych žiaričov a opustených rádioaktívnych žiaričov vrátane nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov. V súlade so Spoločným dohovorom o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom (ďalej len „spoločný dohovor“) a Kódexom správania v oblasti jadrovej bezpečnosti a bezpečnosti rádioaktívnych žiaričov Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE), ako aj v súlade so súčasnými priemyselnými postupmi možno nepoužívané uzavreté rádioaktívne žiariče opätovne používať, recyklovať alebo uložiť. V mnohých prípadoch si to vyžaduje vrátenie rádioaktívneho žiariča alebo vrátenie zariadenia vrátane rádioaktívneho žiariča dodávateľovi alebo výrobcovi na rekvizitáciu alebo spracovanie.
- (8) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/21/ES z 15. marca 2006 o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu ⁽⁸⁾, sa vzťahuje na nakladanie s odpadom z ťažobného priemyslu, ktorý môže byť rádioaktívny, ale s výnimkou špecifických situácií, ktoré sa týkajú len rádioaktivity a ktoré podliehajú Zmluve o Euratome.

⁽¹⁾ Stanovisko zo 4. mája 2011 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Stanovisko z 23. júna 2011 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Ú. v. ES L 159, 29.6.1996, s. 1.

⁽⁴⁾ Vec C-187/87 (Zb. 1988, s. 5013) a vec C-29/99 (Zb. 2002, s. I-11221).

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 371, 30.12.1987, s. 76.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 357, 7.12.1989, s. 31.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 346, 31.12.2003, s. 57.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ L 102, 11.4.2006, s. 15.

- (9) Smernicou Rady 2006/117/Euratom⁽¹⁾ sa ustanovuje systém Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“) pre dozor a kontrolu pri cezhraničnej preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva. Uvedená smernica bola doplnená odporúčaním Komisie 2008/956/Euratom zo 4. decembra 2008 o kritériách pre vývoz rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva do tretích krajín⁽²⁾.
- (10) Smernica Rady 2009/71/Euratom z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení⁽³⁾, ukladá členským štátom povinnosť zriadiť a udržiavať vnútroštátny rámec pre jadrovú bezpečnosť. I keď sa táto smernica týka najmä jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení, uvádza sa v nej, že je takisto dôležité zabezpečiť bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, a to aj v zariadeniach na skladovanie a úložiskách. Preto by sa týmto zariadeniam, ktoré sa upravujú v smernici 2009/71/Euratom a v tejto smernici, nemali ukladať neprimerané alebo zbytočné povinnosti, najmä pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa podávania správ.
- (11) Smernica 2003/35/ES Európskeho parlamentu a Rady z 26. mája 2003, ktorou sa ustanovuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia⁽⁴⁾ sa vzťahuje na niektoré plány a programy, ktoré patria do pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie⁽⁵⁾.
- (12) Odporúčanie Komisie 2006/851/Euratom z 24. októbra 2006 o správe finančných prostriedkov na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky a zaobchádzanie s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom⁽⁶⁾ sa zameriava na primeranosť financovania, jeho finančnú bezpečnosť a transparentnosť s cieľom zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky používali len na stanovené účely.
- (13) Spoločenstvo sa za osobitných okolností prístúpenia Litvy, Slovenska a Bulharska k Európskej únii, keď sa niektoré jadrové elektrárne museli predčasne odstaviť, podieľalo na získavaní finančných zdrojov, a za určitých podmienok poskytuje finančnú podporu rôznym projektom zameraným na vyradovanie z prevádzky vrátane nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom.
- (14) Spoločný dohovor uzavretý pod záštitou agentúry MAAE, predstavuje stimulačný nástroj a zameriava sa na dosiahnutie a udržanie vysokej úrovne bezpečnosti pri nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom na celom svete prostredníctvom zlepšenia vnútroštátnych opatrení a medzinárodnej spolupráce.
- (15) Niektoré členské štáty sa už zúčastňujú na programe pod vedením USA a Ruska s názvom Iniciatíva na zníženie globálnej hrozby, a to tým, že vyhoreté palivo z výskumných reaktorov prepravujú do Spojených štátov amerických a Ruskej federácie, pričom majú v úmysle sa na tomto programe naďalej zúčastňovať.
- (16) MAAE v roku 2006 aktualizovala štruktúru noriem a uverejnila základné zásady bezpečnosti, ktoré spoločne podporili Spoločenstvo, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj/Agentúra pre jadrovú energiu a ďalšie medzinárodné organizácie. Uplatňovanie základných zásad bezpečnosti uľahčí uplatňovanie medzinárodných bezpečnostných noriem a zabezpečí väčší súlad medzi ustanoveniami jednotlivých štátov.
- (17) V nadväznosti na výzvu Rady v jej záveroch z 8. mája 2007 o jadrovej bezpečnosti a bezpečnom nakladaní s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom vytvoril na úrovni EÚ skupinu na vysokej úrovni sa rozhodnutím Komisie 2007/530/Euratom zo 17. júla 2007 o zriadení európskej skupiny na vysokej úrovni pre jadrovú bezpečnosť a nakladanie s odpadom⁽⁷⁾ zriadila Skupina európskych regulačných orgánov pre jadrovú bezpečnosť (ENSREG), aby prispela k dosiahnutiu cieľov Spoločenstva v oblasti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom. Závery a odporúčania skupiny ENSREG sa zohľadňujú v uznesení Rady zo 16. decembra 2008 o nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom a v záveroch Rady z 10. novembra 2009 o správe skupiny ENSREG.
- (18) Európsky parlament prijal 10. mája 2007 uznesenie o hodnotení Euratomu – 50 rokov európskej politiky v oblasti jadrovej energie, kde vyzval na harmonizáciu noriem pre nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyzval Komisiu, aby preskúmala príslušné pracovné návrhy svojho legislatívneho návrhu a predložila nový návrh smernice o nakladaní s rádioaktívnym odpadom.
- (19) Hoci si každý členský štát určuje svoj energetický mix, rádioaktívny odpad produkujú všetky členské štáty, a to pri výrobe elektrickej energie alebo v rámci priemyselnej, poľnohospodárskej, lekárskej alebo výskumnej činnosti alebo pri vyradovaní jadrových zariadení z prevádzky alebo v prípadoch sanácie a zásahov.

(1) Ú. v. EÚ L 337, 5.12.2006, s. 21.

(2) Ú. v. EÚ L 338, 17.12.2008, s. 69.

(3) Ú. v. EÚ L 172, 2.7.2009, s. 18.

(4) Ú. v. EÚ L 156, 25.6.2003, s. 17.

(5) Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30.

(6) Ú. v. EÚ L 330, 28.11.2006, s. 31.

(7) Ú. v. EÚ L 195, 17.7.2007, s. 44.

- (20) Pri prevádzke jadrových reaktorov vzniká vyhoreté palivo. Každý členský štát si môže určiť svoju politiku palivového cyklu. Vyhoreté palivo sa môže považovať buď za hodnotný zdroj, ktorý môže byť prepracovaný, alebo za rádioaktívny odpad určený na priame uloženie. Bez ohľadu na vybratú možnosť by sa malo zväziť uloženie vysokoaktívneho odpadu, oddeleného v rámci prepracovania, alebo vyhoretého paliva považovaného za odpad.
- (21) Rádioaktívny odpad vrátane vyhoretého paliva považovaného za odpad si vyžaduje uzatvorenie a izoláciu od ľudí a životného prostredia. Jeho osobitný charakter, a to, že obsahuje rádionuklidy, si vyžaduje opatrenia na ochranu ľudského zdravia a životného prostredia pred nebezpečenstvami vyplývajúcimi z ionizujúceho žiarenia vrátane uloženia vo vhodných zariadeniach ako miestach jeho konečného umiestnenia. Skladovanie rádioaktívneho odpadu vrátane dlhodobého skladovania je dočasným riešením a nie alternatívou jeho uloženia.
- (22) Uvedené opatrenia by sa mali podporovať prostredníctvom národného systému klasifikácie rádioaktívneho odpadu, v ktorom by sa mali plne zohľadňovať konkrétne druhy a vlastnosti rádioaktívneho odpadu.
- (23) Typická koncepcia uloženia nízkoaktívneho a stredneaktívneho odpadu sú úložiská blízko povrchu. Na technickej úrovni sa vo všeobecnosti akceptuje, že hlboké geologické uloženie predstavuje v súčasnej dobe najbezpečnejšiu a najudržateľnejšiu možnosť ako konečnú fázu nakladania s vysokorádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom považovaným za odpad. Členské štáty sú i naďalej zodpovedné za svoje príslušné politiky v oblasti nakladania s vyhoretým palivom a nízko, stredne a vysokorádioaktívnym odpadom a zároveň by mali do svojich vnútroštátnych politík zahrnúť plánovanie a realizáciu možnosti ukladania. Keďže realizácia a vybudovanie úložísk bude trvať desiatky rokov, v mnohých programoch sa uznáva, že je nutné, aby programy zostali pružné a prispôsobiteľné, aby sa do nich mohli začleniť napríklad nové poznatky o podmienkach na danom mieste alebo možný vývoj systému ukladania. Činnosti vykonávané v rámci Technologickej platformy na vykonávanie geologického ukladania rádioaktívneho odpadu do úložísk by mohli v tomto smere umožniť prístup k odborným vedomostiam a technológii. Na tento účel možno pri usmerňovaní technického rozvoja systému ukladania použiť zvratnosť a opätovné vybratie. Tieto kritériá týkajúce sa prevádzky a projektovania by však nemali byť náhradou pre dobre navrhnuté úložisko, ktoré by malo odôvodniteľný základ pre uzatvorenie. Je potrebné nájsť kompromis, keďže nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom je založené na najnovších vedeckých poznatkoch a technológiách.
- (24) Malo by byť morálnou povinnosťou každého členského štátu zabrániť neprimeranému zaťaženiu budúcich generácií, pokiaľ ide o vyhoreté palivo a rádioaktívny odpad, vrátane rádioaktívneho odpadu pochádzajúceho z vyradovania existujúcich jadrových zariadení. Členské štáty vykonávaním tejto smernice preukážu, že podnikli primerané kroky na to, aby zabezpečili splnenie uvedenej cieľa.
- (25) Konečná zodpovednosť členských štátov za bezpečnosť nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom je základnou zásadou, ktorá sa potvrdzuje v spoločnom dohovore. Touto smernicou by sa mala rozšíriť táto zásada vnútroštátnej zodpovednosti, ako aj zásada primárnej zodpovednosti za bezpečnosť nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, ktorú má držiteľ licencie pod dohľadom príslušného regulačného orgánu, a mala by sa ňou posilniť úloha a nezávislosť príslušných regulačných orgánov.
- (26) Rozumie sa, že využívanie rádioaktívnych žiaričov príslušným regulačným orgánom na účely vykonávania svojich regulačných úloh nemá vplyv na jeho nezávislosť.
- (27) Členské štáty by mali zabezpečiť, že na nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom sa prístupnia primerané finančné prostriedky.
- (28) Členské štáty by mali vypracovať vnútroštátne programy na zabezpečenie transpozície politických rozhodnutí do jasných ustanovení v záujme včasnej realizácie všetkých krokov pri nakladaní s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom od jeho vzniku po jeho uloženie. Vnútroštátny program môže byť vo forme jedného referenčného dokumentu alebo súboru dokumentov.
- (29) Rozumie sa, že vnútroštátne opatrenia v oblasti bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom sa budú uplatňovať prostredníctvom určitého právneho, regulačného alebo organizačného nástroja, ktorého výber je v právomoci členských štátov.
- (30) Jednotlivé kroky pri nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom sú navzájom úzko prepojené. Rozhodnutia prijaté v rámci jedného kroku môžu mať vplyv na nasledujúci krok. Preto by sa pri vypracúvaní vnútroštátnych programov malo zohľadniť vzájomné prepojenie.
- (31) Pri nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom je dôležitá transparentnosť. Transparentnosť by sa mala zabezpečiť zaistením skutočnej informovanosti verejnosti a príležitostí pre všetky zainteresované strany vrátane miestnych orgánov a verejnosti zúčastňovať sa na rozhodovacích procesoch v súlade s vnútroštátnymi a medzinárodnými záväzkami.
- (32) Spolupráca členských štátov a spolupráca na medzinárodnej úrovni by prostredníctvom prístupu k odborným znalostiam a technológiám mohla uľahčiť a urýchliť rozhodovací proces.

- (33) Niektoré členské štáty sa domnievajú, že spoločné využívanie zariadení pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom vrátane úložísk je potenciálne prínosnou, bezpečnou a nákladovo efektívnou voľbou, ak sa zakladá na dohode medzi dotknutými členskými štátmi.
- (34) Dokumentácia rozhodovacieho procesu by mala byť úmerná úrovni rizika (odstupňovaný prístup), keďže sa týka bezpečnosti, a mala by poskytovať základ pre rozhodnutia týkajúce sa nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom. To by malo umožniť identifikáciu neistých oblastí, na ktoré je potrebné sa zamerať pri posudzovaní bezpečnosti. Rozhodnutia týkajúce sa bezpečnosti by sa mali zakladať na zisteniach uvedených v posúdení bezpečnosti a na informáciách o dôkladnosti a spoľahlivosti tohto posúdenia a predpokladov v ňom uvedených. Rozhodovací proces by mal preto vychádzať zo súboru argumentov a dôkazov, ktorých cieľom bude preukázať, že požadovaná bezpečnostná úroveň je v prípade určitého zariadenia alebo činnosti súvisiacej s nakladaním s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom splnená. V osobitnom prípade vzťahujúcom sa na úložisko by dokumentácia mala zlepšiť pochopenie aspektov, ktoré vplývajú na bezpečnosť systému ukladania vrátane prírodných (geologických) a technických prekážok, a očakávaného vývoja systému ukladania v budúcnosti.
- (35) Ak by členský štát, ktorý nemá žiadne vyhoreté palivo, ani perspektívu, že by vyhoreté palivo v blízkej budúcnosti mal, a v súčasnosti nevyvíja ani neplánuje žiadne činnosti súvisiace s vyhoretým palivom, mal transponovať a vykonávať ustanovenia tejto smernice týkajúce sa vyhoreteho paliva, bol by zafažený neprímeranou a zbytočnou povinnosťou. Taký členský štát by preto mal byť oslobodený od povinnosti transponovať a vykonávať ustanovenia súvisiace s vyhoretým palivom obsiahnuté v tejto smernici, pokiaľ neprijme rozhodnutie začať s akoukoľvek činnosťou súvisiacou s jadrovým palivom.
- (36) Zmluva medzi vládou Slovinskej republiky a vládou Chorvátskej republiky o úprave postavenia a iných právnych vzťahov týkajúcich sa investícií do jadrovej elektrárne Krško, jej využívania a vyradenia z prevádzky, riadi spoločné vlastníctvo jadrovej elektrárne. Uvedená zmluva ustanovuje spoločnú zodpovednosť za nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom a za ich uloženie. Preto by sa mala ustanoviť výnimka z niektorých ustanovení tejto smernice, aby sa nebránilo plnému vykonávaniu tejto dvojstrannej zmluvy.
- (37) Uznáva sa, že rádiologické i nerádiologické riziká súvisiace s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom by sa mali zohľadniť vo vnútroštátnom rámci, táto smernica sa však nevzťahuje na nerádiologické riziká, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
- (38) Zachovanie a ďalší rozvoj schopností a zručností pri nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym

odpadom, ako základný prvok zabezpečenia vysokej úrovne bezpečnosti, by mali byť založené na učení sa prostredníctvom skúseností získaných z prevádzky.

- (39) Vedecký výskum a technický vývoj podporený technickou spoluprácou medzi aktérmi môže vytvoriť možnosti na zlepšenie bezpečného nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, ako aj prispieť k zníženiu rizika rádiotoxicity vysokoaktívneho odpadu.
- (40) V záujme rozvoja a výmeny skúseností a dosahovania vysokej úrovne by ako vynikajúci prostriedok na budovanie dôvery, pokiaľ ide o nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom v Európskej únii, mohli slúžiť partnerské hodnotenia,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA 1

ROZSAH PÔSOBNOSTI, VYMEDZENIE POJMOV A VŠEOBECNÉ ZÁSADY

Článok 1

Predmet úpravy

1. Touto smernicou sa ustanovuje rámec Spoločenstva pre zabezpečenie zodpovedného a bezpečného nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, aby sa zabránilo neprímeranému zafaženiu budúcich generácií.
2. Smernicou sa zabezpečuje, že členské štáty s cieľom chrániť pracovníkov a širokú verejnosť pred nebezpečenstvami vyplývajúcimi z ionizujúceho žiarenia ustanovia vhodné vnútroštátne opatrenia na zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.
3. Smernicou sa zabezpečuje poskytovanie potrebných informácií verejnosti a jej účasť v súvislosti s nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, pričom sa náležite zohľadňujú otázky týkajúce sa bezpečnosti a chránených informácií.
4. Bez toho, aby bola dotknutá smernica 96/29/Euratom, táto smernica dopĺňa základné normy uvedené v článku 30 Zmluvy o Euratome, pokiaľ ide o bezpečnosť vyhoreteho paliva a rádioaktívneho odpadu.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky fázy:
  - a) nakladania s vyhoretým palivom, ak je vyhoreté palivo výsledkom civilnej činnosti;
  - b) nakladania s rádioaktívnym odpadom, a to od jeho vzniku po jeho uloženie, ak je rádioaktívny odpad výsledkom civilnej činnosti.
2. Táto smernica sa nevzťahuje:
  - a) na odpad z ťažobného priemyslu, ktorý môže byť rádioaktívny a ktorý patrí do rozsahu pôsobnosti smernice 2006/21/ES;
  - b) povolené uvoľňovanie.

3. Článok 4 ods. 4 tejto smernice sa nevzťahuje na:

- a) vrátenie nepoužívaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov dodávateľovi alebo výrobcovi do krajiny pôvodu;
- b) prepravu vyhoretého paliva z výskumných reaktorov do krajiny, ktorá palivá pre výskumné reaktory dodáva alebo vyrába, a to so zreteľom na uplatniteľné medzinárodné dohody;
- c) odpad a vyhoreté palivo z existujúcej jadrovej elektrárne Krško, pokiaľ ide o prepravu medzi Slovinskom a Chorvátskom.

4. Táto smernica nemá vplyv na právo členského štátu alebo podniku v tomto členskom štáte vrátiť rádioaktívny odpad po jeho úprave do krajiny jeho pôvodu v prípade:

- a) ak sa má rádioaktívny odpad prepraviť do tohto členského štátu alebo podniku na úpravu, alebo
- b) ak sa má do tohto členského štátu alebo podniku prepraviť iný materiál na účely spracovania rádioaktívneho odpadu.

Táto smernica nemá vplyv na právo členského štátu alebo podniku v tomto členskom štáte, do ktorého sa má prepraviť vyhoreté palivo na spracovanie alebo prepracovanie, vrátiť rádioaktívny odpad vzniknutý spracovaním alebo prepracovaním alebo jeho dohodnutý ekvivalent do krajiny jeho pôvodu.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „uzatvorenie“ je dokončenie všetkých operácií v určitom čase po umiestnení vyhoretého paliva alebo rádioaktívneho odpadu do úložiska vrátane záverečných stavebných alebo iných prác potrebných na uvedenie zariadenia do dlhodobého bezpečného stavu;
2. „príslušný regulačný orgán“ je orgán alebo systém orgánov určený členským štátom v oblasti regulácie bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom v zmysle článku 6;
3. „uloženie“ je umiestnenie vyhoretého paliva alebo rádioaktívneho odpadu do zariadenia bez úmyslu jeho opätovného vybratia;
4. „úložisko“ je akékoľvek zariadenie, ktorého hlavným účelom je uloženie rádioaktívneho odpadu;
5. „licencia“ je každý právny dokument udelený v rámci jurisdikcie členského štátu na vykonávanie akýchkoľvek činností súvisiacich s nakladaním s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom, alebo ktorým sa zveruje zodpovednosť za umiestnenie, projekt, výstavbu, uvedenie do

prevádzky, prevádzku, vyradenie z prevádzky alebo uzatvorenie zariadenia pre nakladanie s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom;

6. „držiteľ licencie“ je právnická alebo fyzická osoba, ktorá nesie celkovú zodpovednosť za akúkoľvek činnosť alebo zariadenie súvisiace s nakladaním s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom podľa licencie;
7. „rádioaktívny odpad“ je rádioaktívny materiál v plynnej, kvapalnej alebo tuhej podobe, pre ktorý členský štát alebo právnická či fyzická osoba, ktorých rozhodnutie členský štát akceptuje, nepredpokladá ani nezvažuje ďalšie využitie a ktorý na základe legislatívneho a regulačného rámca členského štátu podlieha regulácii príslušného regulačného orgánu ako rádioaktívny odpad;
8. „nakladanie s rádioaktívnym odpadom“ sú všetky činnosti, ktoré súvisia s manipuláciou, prípravou na spracovanie, spracovaním, úpravou, skladovaním a ukladaním rádioaktívneho odpadu s výnimkou prepravy mimo areálu;
9. „zariadenie pre nakladanie s rádioaktívnym odpadom“ je akékoľvek zariadenie, ktorého hlavným účelom je nakladanie s rádioaktívnym odpadom;
10. „prepracovanie“ je proces alebo operácia, ktorých účelom je extrahovať štiepne a množivé materiály z vyhoretého paliva na ďalšie použitie;
11. „vyhoreté palivo“ je jadrové palivo, ktoré bolo ožiarené v aktívnej zóne reaktora a bolo z nej natrvalo odstránené; vyhoreté palivo sa môže považovať za použiteľný zdroj, ktorý možno prepracovať, alebo sa môže určiť na uloženie, ak sa považuje za rádioaktívny odpad;
12. „nakladanie s vyhoretým palivom“ sú všetky činnosti, ktoré sa týkajú manipulácie, skladovania, prepracovania alebo uloženia vyhoretého paliva s výnimkou prepravy mimo areálu;
13. „zariadenie pre nakladanie s vyhoretým palivom“ je akékoľvek zariadenie, ktorého hlavným účelom je nakladanie s vyhoretým palivom;
14. „skladovanie“ je uchovávanie vyhoretého paliva alebo rádioaktívneho odpadu v určitom zariadení s úmyslom jeho opätovného vybratia.

Článok 4

Všeobecné zásady

1. Členské štáty ustanovujú a vykonávajú vnútroštátne politiky týkajúce sa nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom. Bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 3, má každý členský štát konečnú zodpovednosť za nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, ktorý sa v ňom vyprodukuje.

2. Ak sa rádioaktívny odpad alebo vyhoreté palivo prepraví na úpravu alebo prepracovanie do členského štátu alebo tretej krajiny, konečnú zodpovednosť za bezpečné a zodpovedné uloženie týchto materiálov vrátane akéhokoľvek odpadu, ktorý vznikne ako vedľajší produkt, nesie i naďalej členský štát alebo tretia krajina, z ktorého bol rádioaktívny materiál odoslaný.

3. Vnútroštátne politiky sa zakladajú na všetkých týchto zásadách:

- a) produkcia rádioaktívneho odpadu sa z hľadiska činnosti i objemu udržiava na minime, ktoré je reálne uskutočniteľné, a to prostredníctvom vhodných konštrukčných opatrení a prevádzkových postupov a postupov vyradovania z činnosti vrátane recyklácie a opätovného použitia materiálov;
- b) zohľadnenie vzájomnej závislosti medzi všetkými krokmi súvisiacimi so vznikom vyhorelého paliva a rádioaktívneho odpadu a nakladaním s nimi;
- c) bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, a to aj z dlhodobého hľadiska s pasívnymi bezpečnostnými prvkami;
- d) vykonávanie opatrení na základe odstupňovaného prístupu;
- e) náklady na nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom znášajú tí, ktorí tieto materiály vyprodukovali;
- f) vo všetkých fázach nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom sa uplatňuje rozhodovací proces, ktorý je založený na dôkazoch a je zdokumentovaný.

4. Rádioaktívny odpad sa uloží v členskom štáte, v ktorom sa vyprodukoval, s výnimkou prípadu, ak v čase prepravy vstúpi do platnosti dohoda medzi dotknutým členským štátom a iným členským štátom alebo treťou krajinou, v ktorej sa zohľadňujú kritériá ustanovené Komisiou v súlade s článkom 16 ods. 2 smernice 2006/117/Euratom, o tom, že sa na uloženie využije zariadenie v jednej z týchto krajín.

Vyvážajúci členský štát pred uskutočnením prepravy do tretej krajiny informuje Komisiu o obsahu tejto dohody a prijme primerané opatrenia, aby sa zabezpečilo, že:

- a) krajina určenia uzavrela dohodu so Spoločenstvom, ktorá sa vzťahuje na nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, alebo je zmluvnou stranou Spoločného dohovoru o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom (ďalej len „spoločný dohovor“);
- b) ciele programov krajiny určenia, ktoré sa týkajú nakladania s rádioaktívnym odpadom a jeho ukladania, sú z hľadiska vysokej úrovne bezpečnosti rovnocenné s cieľmi ustanovenými v tejto smernici a
- c) úložisko v krajine určenia má povolenie na prijatie prepravovaného rádioaktívneho odpadu, funguje pred uskutočnením prepravy a je spravované v súlade

s požiadavkami ustanovenými v programoch krajiny určenia, ktoré sa týkajú nakladania s rádioaktívnym odpadom a jeho ukladania.

KAPITOLA 2

POVINNOSTI

Článok 5

Vnútroštátny rámec

1. Členské štáty ustanovujú a spravujú vnútroštátny legislatívny, regulačný a organizačný rámec (ďalej len „vnútroštátny rámec“) pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, na základe ktorého sa pridávajú zodpovednosti a zabezpečuje koordinácia medzi príslušnými dotknutými orgánmi. Vo vnútroštátnom rámci sa ustanovujú všetky tieto prvky:

- a) vnútroštátny program na vykonávanie politiky nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom;
- b) vnútroštátne opatrenia pre bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom. Určenie toho, akým spôsobom sa tieto opatrenia prijímajú a prostredníctvom akých nástrojov sa uplatňujú, zostáva v právomoci členských štátov;
- c) systém udeľovania licencií pre činnosti alebo zariadenia alebo oboje v oblasti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, ktorým sa tiež zakazujú činnosti v oblasti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom alebo prevádzka zariadenia pre nakladanie s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom bez licencie alebo oboje a ktorým sa v príslušných prípadoch ustanovujú podmienky pre ďalšiu správu činnosti alebo zariadenia alebo oboch;
- d) systém primeranej kontroly, systém správy, regulačné inšpekcie, dokumentácia a podávanie správ, pokiaľ ide o činnosti alebo zariadenia alebo oboje v oblasti nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom vrátane primeraných opatrení na obdobia po uzatvorení úložísk;
- e) opatrenia na presadzovanie práva vrátane pozastavenia činností a zmeny, skončenia platnosti alebo odobratia licencie spolu s prípadnými požiadavkami na alternatívne riešenia, ktoré vedú k zvýšenej bezpečnosti;
- f) pridelenie zodpovednosti orgánom podieľajúcim sa na jednotlivých krokoch nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom. Vo vnútroštátnom rámci sa predovšetkým ukladá hlavná zodpovednosť za vyhoreté palivo a rádioaktívny odpad ich pôvodcom alebo za osobitných okolností držiteľovi licencie, ktorému bola táto zodpovednosť zverená príslušnými orgánmi;
- g) vnútroštátne požiadavky na informovanie verejnosti a jej účasť;
- h) systém(-y) financovania pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom v súlade s článkom 9.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa vnútroštátny rámec spravoval a v prípade potreby zlepšil so zreteľom na prevádzkové skúsenosti, poznatky získané v rozhodovacom procese, ako sa uvádza v článku 4 ods. 3 písm. f), a rozvoj príslušných technológií a výskumu.

Článok 6

Príslušný regulačný orgán

1. Každý členský štát ustanoví a zachováva príslušný regulačný orgán v oblasti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.

2. Členské štáty zabezpečia, aby bol príslušný regulačný orgán funkčne oddelený od iných orgánov alebo organizácií zaoberajúcich sa podporou alebo využívaním jadrovej energie alebo rádioaktívnych materiálov vrátane výroby elektrickej energie a rádioizotopových aplikácií, alebo nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, s cieľom zabezpečiť skutočnú nezávislosť od neprimeraného vplyvu na jeho regulačnú funkciu.

3. Členské štáty zabezpečia, aby mal príslušný regulačný orgán zákonné právomoci a ľudské a finančné zdroje potrebné na plnenie svojich povinností súvisiacich s vnútroštátnym rámcom opísaným v článku 5 ods. 1 písm. b), c) d) a e).

Článok 7

Držitelia licencií

1. Členské štáty zabezpečia, aby hlavnú zodpovednosť za bezpečnosť zariadení pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom a/alebo súvisiacich činností niesli držitelia licencií. Túto zodpovednosť nie je možné delegovať.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci od držiteľov licencií vyžadovalo, aby pod regulačnou kontrolou príslušného regulačného orgánu pravidelne, systematicky a overiteľným spôsobom hodnotili a overovali bezpečnosť zariadenia pre nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom alebo súvisiacej činnosti a aby túto bezpečnosť v primerane dosiahnuteľnej miere neustále zlepšovali. To sa dosahuje prostredníctvom vhodného posúdenia bezpečnosti, iných argumentov a dôkazov.

3. Preukazovanie bezpečnosti ako súčasť procesu udeľovania licencií pre zariadenie alebo činnosť zahŕňa prípravu a uskutočňovanie činnosti a vybudovanie a prevádzku zariadenia a jeho vyradenie z prevádzky alebo uzatvorenie úložiska, ako aj fázu po uzatvorení úložiska. Miera preukazovania bezpečnosti je úmerná komplexnosti operácií a závažnosti rizík spojených s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom a týmto zariadením alebo činnosťou. Proces udeľovania licencií prispeje k bezpečnosti v zariadení alebo bezpečnosti činnosti v podmienkach bežnej prevádzky, pri očakávaných prevádzkových udalostiach a maximálnych projektových haváriách. Zabezpečí sa tým požadované uistenie o bezpečnosti zariadenia alebo činnosti. Tieto opatrenia sa prijímajú na účely predchádzania haváriám a zmiernenia ich dôsledkov vrátane overenia fyzických bariér a administratívnych postupov držiteľa licencie určených

na ochranu, ktoré by museli zlyhať pred tým, ako by boli pracovníci alebo verejnosť vystavení závažným účinkom ionizujúceho žiarenia. Týmto prístupom sa zisťujú a znižujú neistoty.

4. Členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci od držiteľov licencií vyžadovalo, aby zriadili a uplatňovali integrované systémy správy vrátane zabezpečenia kvality, v ktorých má v oblasti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom náležitú prioritu bezpečnosť a ktoré pravidelne prevetruje príslušný regulačný orgán.

5. Členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci od držiteľov licencií vyžadovalo, aby zabezpečili a udržiavali náležité finančné a ľudské zdroje na plnenie svojich povinností v súvislosti s bezpečnosťou nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, ktoré sú ustanovené v odsekoch 1 až 4.

Článok 8

Odborné znalosti a zručnosti

Členské štáty zabezpečia, aby sa v záujme získavania, zachovania a ďalšieho rozvoja potrebných odborných znalostí a zručností vo vnútroštátnom rámci vyžadovali opatrenia na to, aby všetky strany zabezpečili vzdelávanie a odbornú prípravu pre svojich pracovníkov, ako aj opatrenia týkajúce sa činností v oblasti výskumu a rozvoja na pokrytie potrieb vnútroštátneho programu pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.

Článok 9

Finančné zdroje

Členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci vyžadovalo, aby boli pre prípad potreby dostupné primerané finančné zdroje na vykonávanie vnútroštátnych programov uvedených v článku 11, najmä pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, s náležitým zohľadnením zodpovednosti pôvodcov vyhoreteho paliva a rádioaktívneho odpadu.

Článok 10

Transparentnosť

1. Členské štáty zabezpečujú, aby mali pracovníci a široká verejnosť k dispozícii potrebné informácie o nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom. V rámci tejto povinnosti zabezpečujú, aby príslušný regulačný orgán v rámci svojich právomocí informoval verejnosť. Informácie sa verejnosti sprístupňujú v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a medzinárodnými záväzkami, pokiaľ sa tým neohrozujú iné záujmy uznané vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo medzinárodných záväzkoch, ako je okrem iného napríklad bezpečnosť.

2. Členské štáty v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a medzinárodnými záväzkami zabezpečia, aby verejnosť mala potrebné príležitosti na to, aby sa efektívne zúčastňovala na rozhodovacom procese o nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.

Článok 11

Vnútroštátne programy

1. Každý členský štát zabezpečuje vykonávanie svojho vnútroštátneho programu pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (ďalej len „vnútroštátny program“), ktorý sa vzťahuje na všetky druhy vyhoreteho paliva a rádioaktívneho odpadu v rámci jeho jurisdikcie a všetky fázy nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom od jeho vzniku až po jeho uloženie.

2. Každý členský štát svoj vnútroštátny program pravidelne skúma a aktualizuje, pričom zohľadňuje prípadný technický a vedecký pokrok, ako aj odporúčania, získané poznatky a osvedčené postupy vyplývajúce z partnerských hodnotení.

Článok 12

Obsah vnútroštátnych programov

1. Vo vnútroštátnych programoch sa stanovujú spôsoby, ako členské štáty zamýšľajú v záujme dosiahnutia cieľov tejto smernice vykonávať svoje vnútroštátne politiky pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, na ktoré sa odkazuje v článku 4, pričom tieto programy zahŕňajú všetky tieto prvky:

- a) celkové ciele vnútroštátnej politiky členského štátu týkajúce sa nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom;
- b) významné čiastkové ciele a jasné časové rámce na dosiahnutie týchto čiastkových cieľov s ohľadom na všeobecné ciele vnútroštátnych programov;
- c) inventár všetkého vyhoreteho paliva a rádioaktívneho odpadu a odhady budúceho množstva vrátane odpadu získaného z vyradovania zariadení z prevádzky. V inventári sa jasne uvedie miesto a množstvo rádioaktívneho odpadu a vyhoreteho paliva v súlade s príslušnou klasifikáciou rádioaktívneho odpadu;
- d) koncepcie alebo plány a technické riešenia pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom od vzniku po uloženie;
- e) koncepcie a alebo plány na obdobie životnosti úložiska, ktoré nasleduje po jeho uzatvorení, vrátane obdobia, počas ktorého sa ponechá primeraná kontrola, a prostriedky, ktoré sa majú použiť na zachovanie znalostí o zariadení v dlhodobjšom horizonte;
- f) výskum, vývoj a demonštračné činnosti, ktoré sú potrebné na realizáciu riešení pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom;
- g) zodpovednosti za vykonávanie vnútroštátneho programu a kľúčové ukazovatele výkonu na monitorovanie postupu realizácie;

h) posúdenie nákladov na vnútroštátny program a základné východiská a predpoklady pre toto posúdenie, ktoré musí zahŕňať časový profil;

i) platný systém/platné systémy financovania;

j) politiku alebo postup transparentnosti, ako sa uvádza v článku 10;

k) dohody uzavreté s členským štátom alebo treťou krajinou o nakladaní s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom, ako aj o využívaní úložísk, pokiaľ takéto dohody existujú.

2. Vnútroštátny program a vnútroštátnu politiku možno preukazovať v jednom dokumente alebo vo viacerých dokumentoch.

Článok 13

Oznamovanie

1. Členské štáty oznamujú Komisii svoje vnútroštátne programy a následné významné zmeny.

2. Komisia môže do šiestich mesiacov odo dňa oznámenia požiadať o vyjasnenie a/alebo môže vyjadriť svoj názor v súvislosti s tým, či je obsah vnútroštátnych programov v súlade s článkom 12.

3. Členské štáty do šiestich mesiacov od prijatia odpovede Komisie poskytnú požadované vyjasnenie a/alebo informujú Komisiu o akejkoľvek revízii vnútroštátnych programov.

4. Komisia pri rozhodovaní o poskytnutí finančnej alebo technickej pomoci Euratomu pre zariadenia pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom alebo pre príslušné činnosti zohľadní vyjasnenia členských štátov a pokrok v realizácii vnútroštátnych programov.

Článok 14

Podávanie správ

1. Členské štáty predložia Komisii správu o vykonávaní tejto smernice po prvýkrát do 23. augusta 2015 a potom každé tri roky, pričom využívajú preskúmanie a podávanie správ v rámci spoločného dohovoru.

2. Komisia na základe správ členských štátov predloží Európskemu parlamentu a Rade:

a) správu o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní tejto smernice a

b) inventár rádioaktívneho odpadu a vyhoreteho paliva, ktoré sa nachádza na území Spoločenstva, a prognózy týkajúce sa budúceho vývoja.

3. Členské štáty pravidelne a aspoň raz za desať rokov vykonajú vlastné hodnotenie svojich vnútroštátnych rámcov, príslušných regulačných orgánov, vnútroštátnych programov a ich vykonávania a pozvú misiu na medzinárodné partnerské hodnotenie svojich vnútroštátnych rámcov, príslušných regulačných orgánov a/alebo vnútroštátnych programov s cieľom zabezpečiť, že sa pri bezpečnom nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom dosahuje vysoká bezpečnostná úroveň. Výsledky každého partnerského hodnotenia sa oznamujú Komisii a ostatným členským štátom a môžu sa sprístupniť verejnosti, pokiaľ sa tým neohrozuje bezpečnosť a chránené informácie.

KAPITOLA 3

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 15

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 23. augusta 2013. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Povinnosť transponovať a vykonávať ustanovenia tejto smernice, ktoré sa týkajú vyhorelého paliva, sa nevzťahuje na

Cyprus, Dánsko, Estónsko, Írsko, Lotyšsko, Luxembursko a Maltu, pokiaľ sa nerozhodnú začať vykonávať akúkoľvek činnosť súvisiacu s jadrovým palivom.

3. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice, a všetky následné zmeny a doplnenia týchto ustanovení.

4. Členské štáty po prvýkrát oznámia Komisii obsah svojho vnútroštátneho programu, ktorý bude zahŕňať všetky body uvedené v článku 12, čo najskôr, najneskôr však do 23. augusta 2015.

Článok 16

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 17

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli 19. júla 2011

Za Radu
predseda
M. SAWICKI